

สภาการจัตติวิชาเลือกเสรีตามหลักสูตรมัธยมศึกษาฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533

ในโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร สังกัดกรมสามัญศึกษา

นางอัปสรศรี เวียงนนท์

ศูนย์วิทยทรัพยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2534

ISBN 974-578-804-6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

017124 i 10312882

STATE OF THE ORGANIZATION OF FREE ELECTIVE SUBJECTS IN SECONDARY SCHOOL
CURRICULUM (REVISED EDITION, B.E.2533) IN THE CURRICULUM TRY-OUT
PROJECT SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE DEPARTMENT OF
GENERAL EDUCATION

Mrs.Apsornsri Veingnon

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education

Department of Educational Administration

Graduate School

Chulalongkorn University

1991

ISBN 974-578-804-6

หัวข้อวิทยานิพนธ์

สภาพการจัดวิชาเลือกเสรีตามหลักสูตรมัธยมศึกษา ฉบับปรับปรุง
พุทธศักราช 2533 ในโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร สังกัด
กรมสามัญศึกษา

โดย

นางอัปสรศรี เรียงนนท์

ภาควิชา

บริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เฌรยอค

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรภักย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เฌรยอค)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมรชัย ตันติเมธ)

APSORNSRI VEINGNON : STATE OF THE ORGANIZATION OF FREE ELECTIVE SUBJECTS IN SECONDARY SCHOOL CURRICULUM (REVISED EDITION, B.E.2533) IN THE CURRICULUM TRY-OUT PROJECT SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION. THESIS ADVISOR : ASST.PROF. BOONMEE NENYOD, Ed.D., 287 PP. ISBN 974-578-804-6

The purposes of this research were to study the state and problems of the organization of free elective subjects in secondary school curriculum (revised edition, B.E.2533) in the curriculum try-out project schools under the jurisdiction of the Department of General Education.

Research findings were as follow :

At the preparation stage, the data showed that schools' policy was mainly based upon schools' readiness, planning was formulated after surveying school personnel aptitudes. Study programmes were formed according to their aptitudes and competencies. There were provisions of curriculum guideline, teaching plans, lesson plans, including teaching aids, classrooms laboratories and shops. Guidance personnel were assigned, each subject division also prepared learning objectives and tests for evaluation purpose. Problems encountered were insufficient amount of teachers, lack of expertise among teachers, and insufficient amount regarding materials, documents, and school buildings.

At the implementation stage, teachers were encouraged to apply different instructional techniques, schools also provided an assistance regarding teaching aids application. School buildings and ground, laboratories and shops were used. Both formative and summative evaluations were emphasized on cognitive domain. Guidance division provided questionnaires for students, supervisory personnel also were assigned and meeting was the popular technique used in supervision. Problems reported were many duties and responsibilities among teachers, lack of expertise among teachers, insufficient amount of materials, documents and buildings, also guidance services were unpopular among students.

At the evaluation stage, a survey method was employed among teachers while a performance observation method was employed among personnel assigned. Only problem encountered reported was insufficient amount of personnel at the preparation stage, and there was no problem reported at the implementation stage.

ภาควิชา บริหารการศึกษา
สาขาวิชา นิเทศการศึกษาและพัฒนาลัทธิสูตร
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

อัปสรศรี เวียงนนท์ : สภากาการจัดวิชาเลือกเสรีตามหลักสูตรมัธยมศึกษา ฉบับปรับปรุง
พุทธศักราช 2533 ในโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร สังกัดกรมสามัญศึกษา (STATE OF
THE ORGANIZATION OF FREE ELECTIVE SUBJECTS IN SECONDARY SCHOOL
CURRICULUM (REVISED EDITION, B.E.2533) IN THE CURRICULUM TRY-OUT
PROJECT SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE DEPARTMENT OF GENERAL
EDUCATION) อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.บุญมี เฌรยอค, 287 หน้า.
ISBN 974-578-804-6

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดวิชาเลือกเสรีตามหลักสูตร
มัธยมศึกษา ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533 ในโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร สังกัดกรมสามัญศึกษา
ผลการวิจัยพบว่า ด้านการเตรียมการจัดวิชาเลือกเสรี โรงเรียนกำหนดนโยบายโดยพิจารณา
ความพร้อมของโรงเรียนเป็นหลักมีการวางแผนโดยการศึกษา สสำรวจ ความถนัด ความสามารถของบุคลากร
ภายในโรงเรียน จัดกลุ่มการเรียนโดยให้นักเรียนเลือกเรียนตามรายวิชาที่โรงเรียนเปิด จัดครูเข้าสอน
ตามความถนัด ความสามารถ จัดหาคู่มือการใช้หลักสูตร แนวการสอน แผนการสอน จัดเตรียมสื่อ
การสอน ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการและโรงฝึกงาน จัดให้มีบุคลากรรับผิดชอบจัดเตรียมบริการแนะแนว
และจัดเตรียมประเมินผลหลักสูตรโดยให้หมวดวิชาต่าง ๆ จัดทำจุดประสงค์การเรียนรู้ และจัดทำข้อสอบ

ปัญหาด้านการจัดเตรียมการจัดวิชาเลือกเสรีที่พบได้แก่ ครูผู้สอนมีจำนวนไม่เพียงพอ ครูไม่มี
ประสบการณ์ ครูมีความรู้ ความเข้าใจไม่เพียงพอ วัสดุ อุปกรณ์ เอกสาร และอาคารสถานที่ มีจำนวน
ไม่เพียงพอ

ด้านการดำเนินการจัดวิชาเลือกเสรี โรงเรียนส่งเสริมให้ครูใช้กระบวนการเรียนการสอนหลาย
อย่าง ให้คำปรึกษาและแนะนำการใช้สื่อ สถานที่ที่ใช้สอนและฝึกงาน คือ อาคาร ห้องปฏิบัติการ
โรงฝึกงาน หรือที่ดินในบริเวณโรงเรียน ครูใช้การวัดผลทั้งระหว่างการเรียนรู้และหลังการเรียนรู้ สิ่งที่ครู
ต้องการวัดผลและประเมินผล คือ ความรู้ ความเข้าใจ ฝ่ายแนะแนวใช้แบบสอบถามนักเรียน มีบุคลากร
ทำหน้าที่นี้เทศและติดตามผล โดยการจัดประชุมครู

ปัญหาด้านการดำเนินการจัดวิชาเลือกเสรีที่พบได้แก่ ครูมีงานรับผิดชอบหลายด้าน ครูขาดทักษะ
ครูมีความรู้ไม่เพียงพอ วัสดุ อุปกรณ์ เอกสาร และอาคารสถานที่ที่ไม่เพียงพอ และนักเรียนไม่นิยมใช้
บริการแนะแนว

ด้านการติดตามประเมินผลการจัดวิชาเลือกเสรี ติดตามประเมินผลโดยการสอบถามครูและ
การสังเกตการปฏิบัติงานของบุคลากรผู้รับผิดชอบ

ปัญหาด้านการติดตามประเมินผลการเตรียมการจัดวิชาเลือกเสรี คือ บุคลากรผู้ที่เกี่ยวข้องมี
จำนวนไม่เพียงพอ ส่วนปัญหาด้านการติดตามประเมินผลการดำเนินการจัดวิชาเลือกเสรี พบว่าไม่มีปัญหา

ภาควิชา บริหารการศึกษา
สาขาวิชา นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เนื่องจากผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างดียิ่ง จาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เฌรยอด อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ให้คำปรึกษา อันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัย พร้อมทั้งให้แนวคิด ให้กำลังใจอย่างดียิ่ง ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้ง ในความกรุณา จึงขอขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้เป็นอย่างสูง

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินไปด้วยความราบรื่นนับแต่เริ่มต้นและสิ้นสุดลงด้วยความ เรียบร้อย ดัง เจตนารมณ์ทุกประการ ก็เพราะความกรุณาของบุคคลที่เคารพดังต่อไปนี้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมรชัย ตันติเมธ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้กรุณาแนะนำตรวจแก้ข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความ เอาใจใส่เป็นอย่างดี

อาจารย์ สวัสดิ์ จงกล นางจารุณี สุตะบุตร นายสมาน ชาตียนนท์ นาย เจริญ ชาญประเสริฐ นายสุชาติ วงศ์สุวรรณ นายลือชา สร้อยพราน และ นายสมพร บุญยษ์เขียว เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบแบบสอบถาม และให้คำแนะนำเป็นอย่างดี

ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ ครูผู้สอนวิชาเลือกเสรี และหัวหน้าฝ่าย แนะนำในโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร สังกัดกรมสามัญศึกษา ได้ให้ความร่วมมือเป็น อย่างดี

ร้อยเอก สมเจตน์ เวียงนนท์ และคณะ ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการวิเคราะห์ ข้อมูล

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านที่กล่าวนามมา และเนื่องจากทุนการวิจัยครั้งนี้บางส่วน ได้รับมาจากทุนอุดหนุนการวิจัยของบัณฑิตวิทยาลัย จึงขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัยมา ณ ที่นี้ด้วย

ท้ายนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่ออมร - คุณแม่รัชนี อมฤตกุล ซึ่งสนับสนุน ในด้านการเงินและตระกูล อมฤตกุล ตระกูล เวียงนนท์ ทุกท่านที่ให้กำลังใจแก่ผู้วิจัย เสมอ มาจนสำเร็จการศึกษา

อัปสรศรี เวียงนนท์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	5
คำถามที่ต้องการคำตอบ	6
คำนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย	7
วิธีดำเนินการวิจัย	7
การเสนอผลการวิจัย	10
2 ทฤษฎี หลักการ แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
ความรู้ทั่วไป เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร	11
หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)	12
หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับ ปรับปรุง พ.ศ.2533)	18
การใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533 .	25
บทบาทของผู้เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้	28
การจัดวิชาเลือกเสรีตามหลักสูตรมัธยมศึกษาฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533	37

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ปัญหาการจัดวิชาเลือกเสรีตามหลักสูตรมัธยมศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533	60
3 วิธีดำเนินการวิจัย	61
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	61
วิธีดำเนินการวิจัย	61
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	62
การเก็บรวบรวมข้อมูล	64
การวิเคราะห์และเสนอข้อมูล	64
4 การวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูล	66
ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	67
ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	67
ตอนที่ 2 สภาพการจัดวิชาเลือกเสรีในโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร สังกัดกรมสามัญศึกษา ซึ่งประกอบด้วย การเตรียมการ การดำเนินการ และการติดตามประเมินผล	90
ตอนที่ 3 ปัญหาการจัดวิชาเลือกเสรีในโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร สังกัดกรมสามัญศึกษา ในด้านการเตรียมการ การดำเนินการ และการติดตามประเมินผล	141
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ ...	184
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	184
วิธีดำเนินการวิจัย	184
สรุปผลการวิจัย	185
อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งนี	193

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
รายการอ้างอิง.....	206
ภาคผนวก	210
ประวัติผู้เขียน	287

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืน	64
2	สภาพภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	68
3	สาเหตุที่สอน จำนวนคาบที่สอน และหน้าที่อื่น ๆ ของครูผู้สอน	72
4	จำนวนคาบที่สอนกิจกรรมแนะแนว จำนวนคาบที่ปฏิบัติหน้าที่แนะแนวทั่วไป และหน้าที่อื่น ๆ ของหัวหน้าฝ่ายแนะแนว	75
5	การเข้ารับการอบรมหรือสัมมนา เกี่ยวกับหลักสูตรมัธยมศึกษาฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533 ของผู้บริหาร ครูผู้สอน และหัวหน้าฝ่ายแนะแนว ...	78
6	การเข้ารับการอบรมหรือสัมมนา เกี่ยวกับหลักสูตรมัธยมศึกษาฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533 และการจัดวิชาเลือกเสรีของผู้บริหารโรงเรียน ...	80
7	การเข้ารับการอบรมหรือสัมมนา เกี่ยวกับหลักสูตรมัธยมศึกษาฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533 และหลักสูตรวิชาเลือกเสรีของครูผู้สอน	83
8	การเข้ารับการอบรมหรือสัมมนา เกี่ยวกับหลักสูตรมัธยมศึกษาฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533 และการจัดบริการแนะแนวของหัวหน้าฝ่ายแนะแนว .	86
9	ขนาดของโรงเรียนและที่ตั้งของโรงเรียน	89
10	การเตรียมการจัดวิชาเลือกเสรีด้านการกำหนดนโยบายและการวางแผน ของผู้บริหาร	90
11	การเตรียมการจัดกลุ่มการเรียนรู้รายวิชาเลือกเสรีของผู้บริหาร ครูผู้สอน และหัวหน้าฝ่ายแนะแนว	93
12	การเตรียมการจัดวิชาเลือกเสรีด้านการจัดครูเข้าสอน	95
13	การเตรียมการจัดวิชาเลือกเสรีด้านการจัดเตรียมเอกสารประกอบ หลักสูตร	97
14	การเตรียมการจัดวิชาเลือกเสรีด้านการจัดเตรียมสื่อการสอน สถานที่ที่ ใช้สอน และฝึกงาน	99
15	การเตรียมการจัดวิชาเลือกเสรีด้านการจัดเตรียมบริการแนะแนว	102

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
16	การเตรียมการจัดวิชาเลือก เสรีด้านการจัดเตรียมประเมินผลหลักสูตร	110
17	การดำเนินการจัดวิชาเลือกด้านการจัดการเรียนการสอน	112
18	การดำเนินการจัดวิชาเลือกเสรีด้านการใช้สื่อการสอน สถานที่ที่ใช้สอน และฝึกงาน	115
19	การดำเนินการจัดวิชาเลือกเสรีด้านการวัดผลและประเมินผล	119
20	การดำเนินการจัดวิชาเลือกเสรีด้านการจัดบริการแนะแนว	122
21	การดำเนินการจัดวิชาเลือกเสรีด้านการนิเทศและติดตามผล	129
22	การติดตามประเมินผลการจัดวิชาเลือกเสรีด้านการเตรียมการจัดวิชาเลือกเสรี	132
23	การติดตามประเมินผลวิชาเลือกเสรีด้านการดำเนินการจัดวิชาเลือกเสรี	136
24	ปัญหาการเตรียมการจัดวิชาเลือกเสรี ด้านการจัดกลุ่มการเรียน . . .	141
25	ปัญหาการเตรียมการจัดวิชาเลือกเสรี ด้านการจัดครูเข้าสอน	144
26	ปัญหาการเตรียมการจัดวิชาเลือกเสรี ด้านการจัดเตรียมเอกสารประกอบหลักสูตร	146
27	ปัญหาการเตรียมการจัดวิชาเลือกเสรี ด้านการจัดเตรียมสื่อการสอน สถานที่ที่ใช้สอน และฝึกงาน	149
28	ปัญหาการเตรียมการจัดวิชาเลือกเสรี ด้านการจัดเตรียมบริการแนะแนว	153
29	ปัญหาการเตรียมการจัดวิชาเลือกเสรี ด้านการจัดเตรียมประเมินผลหลักสูตร	160
30	ปัญหาการดำเนินการจัดวิชาเลือกเสรี ด้านการจัดการเรียนการสอน	162
31	ปัญหาการดำเนินการจัดวิชาเลือกเสรี ด้านการใช้สื่อการสอน สถานที่ที่ใช้สอน และฝึกงาน	165
32	ปัญหาการดำเนินการจัดวิชาเลือกเสรี ด้านการวัดผลและประเมินผลการนิเทศและติดตามผล	169

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
33	ปัญหาการดำเนินการจัดวิชาเลือกเสรี ด้านการจัดบริการแนะแนว	172
34	ปัญหาการติดตามประเมินผลการจัดวิชาเลือกเสรี ด้านการเตรียมการจัดวิชาเลือกเสรี	177
35	ปัญหาการติดตามประเมินผลการจัดวิชาเลือกเสรี ด้านการดำเนินการจัดวิชาเลือกเสรี	180

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย